

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — — 31 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadják el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Menjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 140. szám.

Szerda, június 21.

Az iskolaév végén.

Nagybecskerek, június 21.

Az iskolaév végén járunk s ilyenkor a sajtónak szinte obligát kötelessége elmélkedni az iskoláról, a kereseti pályákról.

Azonban ezt nem szabad csak sablonos krónikyszerű dolognak tekinteni, hanem nagy fontosságu, ugyszólván az egész nemzeti életet érintő kérdésnek, amelylyel nemcsak krónikyszerű szokásként, hanem behatóan a legnagyobb komolysággal kell foglalkozni.

Az emberi haladás mozgó ereje hatalmas átalakulásokat hozott létre az egyes nemzetek szociális viszonyaiban. Nehezebb lett a megélhetés, drágább az élet, fokozottabbak az igények és hevesebb a verseny. Nemcsak egyesek, de egész nemzetek kénytelenek összes erőiket működésbe hozni, hogy lépést tarthassanak a korszellem haladásával, hogy küzdelmük közepette meg ne botoljanak s el ne bukjanak.

Különösen Magyarországon kell mértékelnünk azt a küzdelmet, mely az iskola kapuját elhagyva vár az életbe kilépőre.

Magyarország egész a közelmúltig majdnem tisztán agrár-állam volt. A föld adta meg jövedelmének biztos alapját s szolgáltatta szükségleteinek túlnyomó nagy részét. Az idők azonban nagyot változtak. Nemzetgazdaságunk és nemzeti jólétünk ez egy tényezőre többé nem bírta kielégíteni a meggyarapodott igényeket. A föld maga nem bírta többé eltartani az egész magyarságot. Foglalkozás után kellett nézni. Az ifjuság elletpte azokat a pályákat, a melyeket uriaknak fogadott el a köztudat és a melyeknek a diplomáit annakelőtte megszerették az öregek is, habár nem is használták azokat. Így támadt egy példátlanul népes ügyvédi kar, oly népes, hogy már szinte tulzsufolt. Megteltek zsufolásig az egyetem többi fakultásai is. Minden ember diplomás ur akart lenni Magyar-

országon és ez a féktelen urhatnáság valóságos csőd veszedelme elé kergette a lateiner elemeket. Hiabavalónak bizonyult minden intő, figyelmeztető, fenyegető szó, minden jóakaratu tanács. Az áramlat nem szűnt meg, csak nagyon elvértve és rövid ideig csökkent, pl. az orvosi pályán, hogy annál jobban megduzzadjon más pályánál, pl. a mérnökinél. Állalában véve azonban a szimpptomák még mindig hihetetlen túltengésre vallanak s a társadalom már minden téren kezdi érezni a szellemi proletariátus veszedelmét.

Az intelligensebb életpályák nagyon hasonlítanak a tulzsufolt villamos-kocsikhoz. Mindenki gyorsan, villamos-erővel szeretne célhoz jutni s dacára annak, hogy ki van akasztva a „Megtelt“ táblácska, az utasok török magukat, hogy ők is felkapaszkodjanak. Egyiknek sikerül, tíz más elbukik s még szerencsésnek mondható az, aki csak egy pár kék folttal megsza- badul. A könnyű, az uri életmód lidérce csabítja az ifjuságot s ami még nagyobb baj, magukat a szülőket. A legtöbben vakitón fényes pályáról álmodnak s míg lázas aggyal építgetik a csillogó légvárakat, nem veszik észre azt a mesgyét, a melyen, habár kissé több fáradsággal, de kevesebb igényvel befuthatnak az életet.

A magyar ember irtózik a kereskedői és iparos-pályától s bizonyos álszemérem az, a mely üzi-hajtja a tudományos, az uri pályák felé, hogy növelje a proletariátust, a mely pedig halálos betegsége minden társadalmi rendnek, akadálya a fejlődésnek s méltelye a közérkölciségnek.

A társadalomban a fentartó elemek elhelyezkedése, arányos megoszlása képes csak az egyensúlyt fentartani. Ha ez bármely irányban megbillen, zürzavar áll be s a létért való küzdelem nem a fejlődés egészséges harca lesz többé, hanem öldöklés, fojtogatás, romboló küzdelem, a

mely vérrrel öntözi a talajt, öngyilkosok, életuntak s kimerültek vérével s ebből a talajból hajt ki aztán a farsadalmgyűlöletnek, az anarchiának a mérge.

Ne rohanjunk hát oly gyorsan! Kísértjük meg lassabban élni, kevesebbet várni és követelni az élettől és ezért a kevesebbert is több áldozatot hozni. A tudományos pályára ne menjenek azok, a kiket valami nemesebb, igazabb ambíció nem hajt oda. A közselem ereje ledönt minden választófalat uri és nem uri foglalkozás között. A szorgalom és tehetség nem csupán a tulzsufolt tudományos pályákon érvényesülhet. A kereskedelem, de főleg az ipar terén még hálás munkakört nyerhet minden igaz törekvés és becsületos igyekvés.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Julius 10. közig. bizottság.

— **Urnapja.** Holnap üli a kath. egyház legnagyobb ünnepeinek egyikét: Urnapját. Az utolsó vacsora s az oltáriszenteég szerzésének emlékére lett ez ünnep rendelve a tulajdonképeni elforduló, a nagycsütörtök helyett. A katolikus egyház legnagyobb titkának, az oltáriszenteég ünnepét oly külső fényvel is üli meg, mint amily nagy benső hódolata s imádása iránta s mert a nagycsütörtök bus hangulatába be nem illeszhető, ezért rendelte helyette az Urnapot.

A holnapi ünnep alkalmából d. e. 9 órakor nagymise lesz az itteni róm. kath. plébániatemplomban, háromnegyed 10 órakor pedig körmenet indul a városban felállított kápolnákhöz. A körmenetre hivatalosak az összes polgári és katonai hatóságok, intézetek és testületek.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A bosszu.

Közép Oroszországban, Novgorod felett, közvetlenül a Volga partján áll a régi favágó nemzetség gonyhófaluja, melynek lakosai nagy idők óta fogva apáról fiura hagyják mesterségüket és a szomszéd rengeteg erdőszegben keresik meg mindennapi kenyerüket.

A Volga partjai ott regényesen szépek s még télen is számtalan idegen jár arra, hogy a vidéken gyönyörködjön s látogatásaikkal gazdagították a szegény munkásokat s ez telet lehetővé az öreg Petrikoffnak is — a vidék leg-tiszteltebb munkásának, hogy gondatlanul meg- élhessen.

Petrikoff büszke volt az őseire, akik sohase hagyták el az erdőt s mesés régi idők óta fogva baltájuk munkája után éltek becsülettel. Az öreg özvegy volt. Korán elhunyt felesége két árvát hagyott reá: egy leányt, Velát, aki most tizenöt- éves s egy fiut, Maximovot, aki csak hét éves. A kis fiu szelid, hallgatag, de rendkívül akaraterős gyerek volt. Az anyjuk halálos ágyán fekve, megfogta a leány kezét:

— Hallgass reám, Vela! Apád öreg — az öcséd nagyon keményfejű. Reád bizom mind a kettőt, mert engem az Isten magához hív! Vigyázz nagyon a kicsire — légy az anyja — egyedül neked van hatalmad felette . . .

— Vela zokogva felelt:
— Vigyázzni fogok reá, édesanyám . . .
— És aznap fogva a kis leány átváltozott egy szerető, kicsi anyókévé . . .
— Átvette a ház vezetését, tisztaságszerető, gondos gazdasszony volt. A szoba mindig rend-

ben volt, a munkából hazatérő öreg a párolgó levest az asztalon találta és a kis fiu ruhája is tiszta, rendes volt. Folyton dolgozott és sohase vesztette el szive bátorságát — pedig csaknem egész nap egyedül volt. Az öreg korán elment otthonról a dolog után nézni s később felkelte a kis fiut s elvezette a legközelebbi iskolába, ami körülbelül két versztnyira volt tőlük. Keresztül- vágtak az esőtől, vagy a hótól nedves, sáros mezőkön, hogy megrovidítsék utjukat s mielőtt visszatér volna Vela, bevásárolta a szükséges élelmiszereket s vigan tért haza folytatni napi munkáját.

Estétkint Maximov egyedül jött haza és ha elkésett, Vela aggódó dobogó szívvvel sietett elébe

Egy este a gyerek nagyon elkésett s a leány ijedten szaladt a rendes uton eléje, hiszen mit mondana az apja, ha a fekete éjszakában nem találta haza? Az erdőben elkezdett kiabálni.

— Maximov, hollá, Maximov!
A gyerek zokogva jött egy gyaloguton. A szomszéd sziklafal visszhangja ismételte sirása feltörő hangjait.

— Mi bajod, Maximov? Miért jössz ily későn? Talán megbüntettek az iskolában?
Maximov csak zokogott tovább, apró ökleivel dörzsölte szemét.

— Hát nem mondd meg, nem felész? Pedig lásd, a te kis mamusod megvigasztalna.

— De én nem akarom, hogy megvigasztalj, mert nem fogom elfeledni ugyse azt, amit velem ez a gyáva elkövetett.

— Ki az a gyáva? Mit tett veled?
— Miklós! Az öklével vert meg, hogy lab- dáimat elvegye.

— Mutasd, hol ütött meg?
Féltetlő kicsi kezeit s akkor látta, hogy a

jobbszeme véres és meg van dagadva. Ijedten jutott a gyerekekkel a konyhához s hideg borogatást rakott a sajtó szemre.

— Oh, de esküszöm Vela, esküszöm, hogy megboszulom magamat! — ismételte Maximov s hangjából mélységes gyűlölet beszélt.

Vela elálmosodott s míg a gyermek fejét a kebelére ölelte, szeliden felelt:

— Légy eszedem, kicsim! Miklós a te jó pajtásod — igaz, hogy most rosszul viselte magát, de biztosan nem akart ilyen fájdalmat okozni.

— Gyáva, nyomorult!
— Ugyan, Maximov!
Maximov elkeseredve szoritotta össze fogait s úgy mormogta:
— Majd elvállik!

Vela volt az egyetlen lény, aki képes volt a kis ember indulatos szive felett uralkodni, de most ő is érezte, hogy nem fog bírni vele. Ismerete határozott, önféjü természetét. Remegve gondolt arra, hogy öcsese tisztesen fizeti vissza tartozását Miklósnak. A gyerek folyton hallgató- tagabb lett, kimondhatatlan gyűlöletet hordott a szivében!

Vela nyugtalanul várta a vasárnapot, amikor Miklós rendesen meglátogatta az öcsését és együtt játszottak a Volga partján. Kíváncsi volt, hogy Miklós elfeledte-e haragját. — De Miklós nem mutatta magát.

Egy teljes hónap mult el anélkül, hogy a két gyerek közeledett volna egymáshoz és Vela már megfedkedezett a gyerekháborúról . . .

A Volga partját részben füzes, részben nyárfák környezik. A topolyafák hosszú sötét árnyéka alatt ugy tetszik, hogy a víz is mélyebb, a forró nyári napon innen merített vizet Vela, mert azt hitte, hogy ott frisebb. Maximov

— **Személyi hír.** Dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző néhány napra elutazott Nagybecskerekéről.

— **Athelyezés.** Torontálvármegye főispánja Zitkovszky Béla tb. megyei aljegyzőt, társadalmunk e rokonszenves tagját, a zombolyai főszolgabíróhoz helyezte át.

— **Eljegyzés.** Kóós Kálmán honvédfőhadnagy, a kiváló sportsman, eljegyezte Nagybecskereken Bauer Ada kisasszonyt, dr. Weiserschan József városi főorvos bájos neveltélyét.

— **A szegedi honvédszolgálat parancsnoka.** A honvédelmi miniszteri tárcát vallalt Bihar altábornagy helyére a budapesti I. honvédkerület parancsnokává a király Csallány Géza altábornagyot nevezte ki, aki a szegedi II. honvédkerület parancsnoka volt. Helyébe a király Kornhaber Adolf brassói 24. honvédszolgálati ezredet nevezte ki a szegedi 5. honvédszolgálat parancsnokává. Az eltávozó Csallányhoz a II. honvédkerület tisztikara kiválóan ragaszkodott, mert amellett, hogy katonai kvalitásait tisztelték, szerették benne az igazságos embert, akiben nemcsak a szigorú felelősséget, de atyai jóakarójukat is látták.

— **A szerb jótékony nőegylet mulatsága.** A nagybecskereki szerb jótékony nőegylet vasárnap, a hó 25-én délután a kincstári erdőben tréfas versenyekkel egybekötött nyári mulatságot rendez. Belépődíj személyenként 1 korona.

— **Vadászok közgyűlése.** A nagybecskereki vadász- és vadvéd-egylet tegnap délután 6 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését, a melyen Mihálovics Ödön árvaszéki elnök lemondott az elnöki tisztségről s helyébe közfelkiáltással Bielek Antal tb. megyei főjegyzőt választották meg. Tárgyaláson volt még a különböző vadnemek vadászati idejének a megállapítása, majd a közgyűlés egyhangulag elfogadta a zárószavakat. Ugyancsak elhatározta még a közgyűlés, hogy a rétségi vadászterület felén, továbbá a németvárosi határban az 1905—906. vadászati évben a nyulak vadászata tilos. Miután meg Keszler József indítványára a közgyűlés Mihálovics Ödönnek 10 évi elnökösködéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, a gyűlés véget ért. A közgyűlés után az új elnök tiszteletére lakoma volt a kaszinóban, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le.

— **A Kulinyi-alapítvány.** A debreceni „Szabadság” meleg szeretettel karolta fel a megboldogult Kulinyi Zsigmond emlékeztetést s ezzel együtt azt a nemes mozgalmat, mely a vidéki hírlapírók miskolci közgyűlésén 3000 koronás Kulinyi-alapítvány létesítésére irányult. Az említett lap vasárnapi számának élén Rudnyánszky Gyula, a Szabadság poétalelkű szerkesztőjének tollából melegehangú felhívást közöl. A felhívásban elmondja, hogy az alapítvány összege nagyon szerény; az újságíró idegölő, lázas munkája pedig mohón szedi áldozatait s nem egy pályatársunk oly fiatal korban hagyja özvegyiségre hitvesét, amidőn más foglalkozású ember élettereje még a

a nyári szünidőket halászattal töltötte s önmaga kis kezeivel készített hálójával egész nap halászott.

Egy este Vela friss vizért ment s amint a partra kuporodva, butykosát megtöltötte, egyszerre riadva ugrott fel. Pár lépésre tőle felcsobogott a víz, mintha egy test bukott volna belé s aztán egy kétségbeesett sikoly hangzott. — Előre hajolt, egy gyermeket látott a rohanó hullámokkal hasztalanul küzdeni.

— Segítség — segítség! — sikoltott a leány.

Maximov odarohant:

— Mi baj?

— Oh — szepegte Vela — azt hittem, te vagy az, aki a vízbe zuhant — szegény gyerek, el van veszte!

Maximov meredten nézett a vízbe:

— De hisz ez — ez Miklós! Miklós fudoklik!

— Szegény édes anyja! — szökött a leány — egyszerre megfordult, egy új zuhanást hallott a víz felől.

— Maximov! Maximov! — sikoltotta. De Maximov csak uszott gyorsan a másik felé s mikor elérte, két erős lökést adott neki. Puff! csak úgy döngött!

— Így, ez a számításunkért volt! — Aztán kivonszolta a kimerült gyereket a partra, Miklós felnyitott szeméi találkoztak Maximov diadalmas tekintetével.

— Megesküdtem, hogy bosszút állok — és ma megtettem!

Vela pedig a karjaiba szorította forró, anyai szeretettel s könnyei közt rebegte:

— Oh Maximov, mily büszke vagyok reád!

Jens Timmun.

kalászbontó nyár dus reményétől duzzad. De hát a vidéki hírlapírók szövetségének kicsi a vagyona; nagyobb áldozat nem telik tőlük. Hisszük azonban, hogy a nemes magyar társadalom ezt a magasztos rendeltetésű alapítványt jó szíve sugallatára tetemesen meg fogja gyarapítani. Hírlapíró-társaink az ország minden részében rajta lesznek, hogy a Kulinyi Zsigmond-alapítvány kis tőkéjét minél nagyobbra növeljék.

Mi a magunk részéről, ismerve a közönségünk áldozatkésztségét, szívünk szerint öszönve melegséggel ajánljuk a vidéki hírlapírók országos szövetségének Kulinyi-alapítványát mindazok jóindulatú figyelmébe s támogatásába, akik az újságírói pályáért ártatlan áldozatait, hírlapíró özvegyek mostoha sorsán segíteni óhajtanak.

— **Halálozás.** Részvétellel vesszük a hírt, hogy Tomka Károly hertelendyfalvi református lelkész folyó hó 20-án 77 éves korában jobblétre szenderült. A boldogult híven szolgálta utolsóig hazáját és egyházát. 1848/49-ben mint honvéd vett részt a nemzeti nagy küzdelemben s itt szolgált Nagybecskereken. Aztán lelkészszé szenteltette Bukovinában, Andrásfalvánlelkészkedett. Hazavágyó lelke azonban nem nyugodott, míg 4000 székelyt haza nem telepíthetett. S azokkal ő is örömmel jött haza. Itthon is folytonos égő tűz és lelkesezés volt és áldott munkálkodásával vitte előbbre községe és egyháza ügyeit. Az Isten szép családdal és 9 élő erős gyermekkel megáldotta, kik neki sok örömet szereztek. Temetése folyó hó 22-én délután 5 órakor lesz. A gyászszertartás végzőjére a gyászoló család és egyház Szalay József nagybecskereki lelkészt kérte fel.

— **A zombolyai Kossuth-szobor.** Mint már említettük, a zombolyai Kossuth-szobrot f. évi június hó 29-én leplezik le ünnepiesen. Most vetjük az ünnep sorrendjének programját, mely a következő:

Június 28-án: Az érkező vendégek fogadtatása a pályaudvarnál. Elszállás. Ismerkedési estély a Jemelka-szállodában. — Június 29-én: 1. Reggel 6 órakor riadó, térczene. 2. 9 órakor képviselőtestületi diszközgyűlés. 3. 10 órakor isteni tisztelet. 4. Felvonulás a szobor elé. 5. Himnusz. Éneklés az énekkar. 6. Megnyitó beszéd. Tartja Várna Imre, a szobor-bizottság elnöke. 7. A szobor átadása. 8. A szobor története. Magyar és német nyelven elmondja Bertalan Gyula, a szobor-bizottság titkára. 9. Talpra magyar. Éneklés a polg. iskola énekkará. 10. Ünnepi beszéd magyar nyelven. Tartja dr. Bartha György. 11. Ünnepi beszéd német nyelven. Tartja Steiner Károly. 12. Tavasz elmúlt. Éneklés az énekkar. 13. A szobor megkoszorúzása. 14. Szózat. Éneklés az énekkar. 15. Kossuth nóta. Éneklés az egész közönség. Délután 1 órakor díszvendégek a Jemelka-szállodában. Délután 3 óráig térczene. Este táncvigalom a Jemelka- és Kolling-szállodában.

— **Bimbóhullás.** Sulyos csapás érte Pavelka Mihály nagybecskereki magánzó és ennek nejét szül. Gerner Emmát. Ugyanis, mint részvétellel értesülünk, Annuska nevű 14 hónapos leánykájuk tegnap délelőtti meghalt. A korán elhunytat holnap délután temetik el. A szülők iránt általános a részvét.

— **A nyár.** Ezuttal csak azért emlékszünk meg róla, mert ma június 21-ike van, a mikor a naptár tanúsága szerint legrövidebb az éjjel és legtovább tart a nap, vagyis beköszöntött a hivatalos nyár. A hivatalos és az igazi ezuttal összesnek, mert köztudomás szerint már néhány hete panaszkodnak az emberek a nap perzselő, izzasztó hatásáról, legnagyobb öröme a fürdő-tulajdonosoknak s nagy bánatára azoknak, kiknek legmerészebb álma is csak a Béga hűs hullámához fűződik.

A mai hivatalos nyár egyébként külön kitüntette magát, mert olyan felhőszakadással jelentkezett, amelyet ritkán látni. A déli harangszó előtt indultak meg az ég csatornái, egy jó óra hosszat ugyszólván szakadatlanul ömlött a víz a magasságból mennydörgéssel, villámlással vegyest. A roppant égi vízfömeget nem tudta felszívni az utcák kövezete s így a városban holmi fióktergerek támadtak, egyes helyeken pedig előtört a víz a pincéket is.

— **Adakozás.** A nagybecskereki „Ki Lel inni” szaltársaság 4 koronát adományozott a nyomorba jutott Bécsei munkás-családnak. Az összeget rendeltetésre helyére juttattuk.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt péntek délután a rendes időben jelenik meg.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A szabadelvűpárt deklarációja.

Budapest, június 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Az országgyűlési szabadelvűpárt tegnap délután értekezletet tartott, hogy állást foglaljon a mai politikai helyzetben az új kormánynyal szemben. A pártkör nagyterme zsúfolásig megtelt s a szabadelvűpárti képviselők közül 128-an jelentek meg, míg távol csak 17 maradt.

Az ülés megnyitása után Tisza István gróf szólalt fel. Beszédét hosszú történelmi fejtegetéssel kezdte, majd a mostani viszonyokra térve, azt mondotta, hogy ösmere a veszélyeket, melyek elé a nemzet megy, a miniszterelnökséget annak idején az elkeseredés elszántságával vállalta el, mert látta a veszélyek nagyságát. De amint akkor is kifejtette, kellett, hogy vállalkozzék rá, mert ha bekövetkeznek a magyar nemzetre a csapások, melyekre horzadva gondolt, amelyeket nyitott szemmel lát, akkor legalább azt a megnyugvást akarta szerezni lelküismeretének, hogy a nemzet csak az ő testén keresztül juthasson oda. Megdöbbenve tapasztaljuk — mondja tovább — hogy óriási hullám hajtja és viszi a nemzet többségét a veszélyek elemeit magában rejtő politikai áramlatok felé, és a lökést a nemzetközhangulatának azon férfiak magatartása adta meg, akik kipróbált és elismert hű bajnokok voltak a 67-es alapnak s akik mégis a választások után a szövetkezett ellenékek álláspontjára helyezkedtek.

Ezután a katonai kérdéseket tárgyalta Tisza. Nézzük meg azt, — ugymond — hogy mindenekelőtt a magyar vezényleti nyelvnek, de még a magyar szolgálati nyelvnek is a becsese magyar nemzeti politikai szempontból megállja-e az összehasonlítást azzal az újítással, a mely az 1903-iki program alapján indult meg. Nyugodt lélekkel állíthatom, — folytatja — hogy a tisztai nevelés magyarosítása és kellő számú magyar tiszték kiképezésének intézményszerű biztosítása fontosabb, jelentékenyebb lépés a magyar jogosult törekvések terén, a magyar vezényleti és szolgálati nyelvénél.

Most arról szól, hogy a király azért nevezte ki az ügyvezető kormányt, hogy módot adjon arra, hogy korona és nemzet megértésük egymást. Ezért az ügyvezető-kormány tagjainak e vállalkozása csak becsület, rokonszenvet és tiszteletet ébreszthet irántuk minden helyesen gondolkodó emberben. A becsületet és tiszteletet megtagadni nem fogom és fennen hirdetem, de politikai bizalmat mi ennek az új kormánynak nem adhatunk. Ez a kormány eredetileg távol áll a parlamenttől, távol áll minden parlamenti párttól, tehát távol áll mitőlünk is. Már eredete, hivatása, egész feladata sem olyan, hogy abban egy parlamenti párt támogassa és bizalmával kísérje. Mi, a mint hogy politikai elveink tesznek minket szabadelvűpárttá és parlamenti párttá, akként természetesen csakis oly kormányt támogathatunk, amely parlamenti kormány és elveink érvényesítése végett alakult és elveinket érvényre juttatni akarja és képes is. Feladatunk tehát nem lehet más, minthogy minden közösséget az új kormánynyal megtagadjunk s nyíltan és határozottan kijelentsük, hogy az új kormány iránt bizalommal nem viseltetünk. A párt mindent elfog követni, hogy a törvények megtartassanak, alkotmányos életünk pusztulásba ne sodortassék s a királynak és a képviselőház többségének bizalmát bíró kormány alakulhasson és ezzel a megszokott parlamentáris kormányzat mielőbb helyreálljon. (Általános helyeslés.)

Az értekezlet ezután egyhangulag elfogadta a Tisza beszéde értelmében szerkesztett határozati javaslatot, azután pedig általaluk bizalmas értekezletté.

A bizalmas értekezleten először Isserkutz Győző szólalt fel s kijelenti, hogy bár tisztelettel viseltetik az új kormány iránt, de helyesnek tartaná, ha a párt bizalmatlanságát ne csak itt az értekezleten, hanem a képviselőházban is kifejeznék oly nyilatkozattal, mely a párihatározat tartalmát teljesen fedi.

Rosenberg Gyula azt is szükségesnek tartaná, hogy a párt a képviselőháznak királyi kéziratval való elnapolása ellen eleve is állást foglaljon.

Vancsó Gyula a maga részéről az új kormánytól még az ujoncot és a költségvetést is megtagadná.

Pattyánszky Elek felszólalása után Szivák Imre szól. Egészben osztja Tisza közjogi fejtegetéseit a 67-es alapról, de neki kiegyezés parlament nélkül nem kell. Ez okból nyílt és határozott ellenékekbe

megy az új kormányval szemben és nem elégszik meg a párton belül hozandó bizalmatlansági nyilatkozattal, hanem annak megfelelő nyilatkozatot kíván a képviselőházban is. Indítványozza, hogy a párt új program alkotásának a szükségességét is jelentse ki.

Tisza István gróf az elnapolásra vonatkozólag kijelenti, hogyha az új kormány elnapolja a Házat, ez a parlamentáriszmu-nak nem felel meg s a párt azt nem helyesli. Hozzájárul, hogy a párt külön nyilatkozatot tegyen a képviselőházban s javasolja, hogy a képviselőház ülésén a párt önállóan adjon be indítványt, hogy az ügyvezető kormányt nem támogatja, iránta bizalommal nem viseltetik és szilárdan ragaszkodik a 67-es kiegyezéshez és Deák Ferenc politikájához, mely a nemzet és a király közötti egyetértést helyreállította és fenntartotta. Ezen politika alapján kívánja biztosítani, hogy a törvények megtartassanak, alkotmányos életünk válságba ne sodortassék s a királynak és a képviselőház többségének bizalmát bíró kormány alakulhasson.

Az értekezlet Tisza István gróf javaslatát nagy lelkesedéssel elfogadta.

A kvótakérdés.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A jelenlegi politikai helyzet egyik döntő fontosságú kérdése a kvóta megállapítása, amely e hónap 30-án lejár. Az új kvóta megállapítása tehát föltétlenül szükséges, hogy a kvóta-exlex elkerülhető legyen. Ebben a kérdésben, hír szerint, a szövetséges ellenzék vezérő-bizottsága állást foglal és Andrássy Gyula gróf javaslatára elhatározta a vezérő-bizottság, hogy lehetővé teszi a kvótának alkotmányos eldöntését.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház hosszabb szünet után ma ült ismét össze, hogy az új kormány bemutatkozását fogadja. Az ülés képzelhető óriási érdeklődést keltett, a mi meglátszott már a Ház tájékán is, mert a parlament előtti nagy térség telve volt emberekkel. Hasonlóképpen tömve volt az ülésterem is, ugyszintén a karzatok is. A régi kormány tagjai szétszórva benn a padokban ülnek.

Fél 11 órakor nyitja meg az ülést Justh Gyula elnök.

A jegyzőkönyv és a jelentések során a hangulat csöndes. Mikor az elnök jelenté, hogy a kuria elutasította a Tisza ellen beadott petíciót, belép Tisza István gróf az ülésterembe. A jobboldal éljenzi, míg a baloldal abcugol.

Mikor az elnök Percel ítéletét felolvastatja, a rosszhiszeműség említésénél a jobboldalról közbekijátják:

— Nem igaz!

Az elnök a baloldal tapsai közepette figyelmezteti a jobboldalt, hogy a bizottság ítélete felett kritikának nincs helye.

Ezután különböző beérkezett iratokat olvasnak fel, majd a Ház felhatalmazza az elnököt, hogy Bonyhádon az új választást kiírja.

Most az eddig aránylag csendes ellenzékiek között nagy lárma tör ki.

Ekkor lép be ugyanis az új kormány, élén Fejérváry báró miniszterelnökkel.

Egyes ellenzékiek mindenféle sértő szavakat kiabálnak a miniszterek felé, de kiáltásaikat a többség csendreintő püsszege félboszakítja. Károlyi István is csendre kéri az ellenzékiet, sőt az elnök a kiabáló Lukács Gyulát ingerülten rendre is utasítja.

Ezután Fejérváry Géza báró miniszterelnök átadja a királyi kéziratot, melyet az elnök felolvasott.

A kézirat felolvasása után Fejérváry Géza báró bemutatja magát s hangoztatja, hogy kormánya a pártokon felül áll. Súlyos

viszonyok között, öreg korában is kötelességének tartotta ő Felsége megbízását átvenni, minisztertársával együtt. Hacsak a legcsekélyebb módon sikerül nekik a békét helyreállítani, a legnagyobb jutalmuk lesz. Ezután röviden vázolja a gazdasági és ujoncozási téren a szomorú állapotot. Sürgősnek mondja a kvóta megállapítását, majd törvényjavaslatot ad be az indémításra, ujoncozásra, beruházásra és egyéb dolgokra vonatkozólag, azonkívül határozati javaslatot terjeszt be a kvóta-bizottság kiküldésére. Végül kijelenti, hogy politikai kérdésekkel foglalkozni nem kíván a kormány, hanem minden törekvésük odairányul, hogy a kormány és a nemzet között a békét helyreállítsa. Egyben újabb kéziratot nyújt be.

Most nagy izgalom következett. Farkas házi képviselő ugyanis felugrik s azt kiáltja: Gazember! A baloldaltól még többen felugranak és köréje csoportosulnak, mire Kossuth és Apponyi hozzájuk sietnek és csitítják őket.

Justh Gyula elnök kijelenti, hogy a napirend kitűztetvén, azt le kell tárgyalni. Ez a kormány bemutatkozása s a mig ez le nem tárgyalatik, addig újabb királyi kéziratot nem bont fel.

Erre az egész baloldal feláll s percekig tapsol az elnöki enunciaciónak.

Justh folytatja: Ha elvégeztük, hódoló tisztelettel tudomásul vehetjük a királyi kéziratot. (Taps.)

Fejérváry báró hivatkozik az évszázados gyakorlatra, mely szerint a királyi kéziratot azonnal fel kell olvasatni. (Nagy zaj. Ellentmondás.)

Most egyfelül Tisza István gróf, másfelől Kossuth Ferenc áll fel. (Viharos kiáltások balfelől: Mit akar? Üljön le!)

Tisza István gróf a házszabályokhoz kér szót, azt vitatva, hogy közjogunk szerint meg kell hallgatni azonnal a királyi kéziratot.

Az izgalom egyre nagyobb lesz. Folytonos közbeszólások és abcugolások hangzanak fel.

Kossuth Ferenc is a házszabályokhoz szól. Szerinte a miniszterelnök addig nem teljesítheti miniszterelnöki funkcióit, míg a Ház tudomásul nem vette kinevezését.

Andrássy Gyula gróf kéri az elnököt, olvastassa fel a királyi kéziratot. Szomorú dolognak tartja azok szereplését, akik a királyt olyan helyzetbe hozzák, hogy itt kéziratát nem akarják meghallgatni.

Polónyi nem tudja, mi van a második kéziratban, de lehetséges, hogy az első kézirat tudomásul vételét egy második kézirattal megkésztik? Így ki lehet játszani az alkotmányt. Addig napirendre nem szabad mást tűzni, míg a napirend le nem tárgyalatik.

Fejérváry báró kéri a kézirat felolvasását.

Elnök a házszabályok szerint szavazásra tüzi a kérdést, vajjon megkésztik-e a tárgyalást és áttérnek-e más tárgyra?

Lengyel és Haviár föl akarnak szólalni, de egész ellenzék zajos „eláll”-al fogadja. Lengyel Zoltán beszélni kezd, de viharos „szavazzunk” kiáltásokkal tartják fel. (Óriási zaj.) Lengyel nem tágit, mire elnök felfüggeszti az ülést.

A függetlenségi pártiak ingerülten Lengyelre és Haviára támadnak. „Ki kell zárni magunkból”, „gyalázat!” ily hangok hallatszanak. Lengyel, Haviár védekeznek, de mindenki szidja őket. Szünet után elnök elrendeli a szavazást. A jobboldal és Andrássy, Darányi, Wlasics felolvasás mellett szavaztak. A nagy többség ellene szavaz, mit viharos tappsal fogadnak.

Fejérváry báró erre kijelenti, hogy évszázados gyakorlattal ellenkezik, ezért az egész kormányval elhagyja helyét.

A távozó kormányt éles füttyök, „hazaárulók”, „gazemberek” kiáltások követik.

Elnök konstatálja, hogy a miniszter-

elnök jogosulatlan téren mozgott, midőn a Ház határozatát kritizálta. Majd így szól: — Folytassuk a tanácskozást! (Viharos taps.)

Kossuth határozati javaslatot ad be, hogy a Ház a királyi kéziratot hódoló tudomásul veszi, de a Fejérváry kormányának, mely nem parlamentáris kormány, bizalmatlanságot szavaz. (Taps.) Indokolásában Fejérváryt teszi felelőssé az alkotmány megsértéséért. (Taps a baloldalon.)

Mihályi Tódor a nemzetiségek nevében bizalmatlanságot szavaz.

Tisza István gróf: Komoly, aggodalmas helyzetben van az ország. (Kiáltások: Ki csinálta?) Tisza: Bárki csinálta, a nemzetet meg kell menteni a katasztrófától. A komoly helyzet szimptomája az inparlamentáris kormány. (Kiáltások: On csinálta!) Tisza: Sajnálatos, hogy a többség és a korona közt megegyezés nem jött létre. A király jóindulatára vall a Fejérváryhoz intézett kézirat. Nem tartja indokoltnak a parlamenti harc legélesebb fegyverét használni. Felolvassa a szabadelvűpárt ismeretes határozati javaslatát.

Tisza beszéde után szavazás következett. A szabadelvű párt kivételével az egész Ház megszavazta a bizalmatlanságot. Ekkor felolvasták a királyi kéziratot, mely szeptember 15-ig elnapolja a Házat.

Erre óriási zaj. „Hazaárulók”, „Gazemberek” kiáltások hangzanak fel. Elnök felfüggeszti az ülést.

Most szünet következett, a mely után Bánffy Dezső báró, a vezérő-bizottság nevében határozati javaslatot ad be, hogy a Ház szólítsa fel a vármegyéket, hogy a törvénytelen kormány ellen az alkotmány megvédésére minden intézkedést megtegyenek.

A határozati javaslatot a baloldal zajos tapsok kíséretében elfogadja.

A király Gödöllőn.

Budapest, június 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Egyes lapok azt írták, hogy királyunk az idén kevesebb időt fog tölteni Ischlben, mert a nyár nagy részén át Gödöllőn fog lakni, hogy a politikai eseményeket a közvetlen közelből intézhesse. Mint most illetékes helyről jelentik, eddig, semmiféle intézkedés nem történt, a melyből erre a tervre következtetni lehetne. Másrészt tény, hogy a felség teljes nyári tartózkodása felől sem történt meg eddig minden intézkedés.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak részben emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.50 — —
Tengeri (júniusra)	14.96 — —
Tengeri (májusra 1906.)	10.94 — —
Zab (októberre)	11.06 — —
Rozs (októberre)	12.64 — —

Nyilttér.*

Rövid használat után nélkülözhetlen.

Igen alkalmas utazásoknál.

Égésügy hatóság által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1897. júl. 8-án.

Kalodont

nélkülözhetlen fogtisztító-szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrihatók el ez által. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „Kalodont”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kettőn egyesíti.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa a város tulajdonát képező épületek fűtésére 1905/1906. évi téli időnyre szükséges 1500 mm. pírshén (coaks) beszerzése céljából zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A zárt ajánlatok 1905. évi július hó 3-ának déli 12 óráig a városi polgármesteri hivatalnál adandók be.

A feltételek a városházi II. tanácsnoki irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagybecskereken, 1905. évi június hó 19. én.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

(573—1.1)

Használt és gyárilag javított
cséplőgépek és lokomobilok

minden nagyságban kaphatók:

HEROLD FERENCNÉL

Nagybecskerek, Temesvári-ut 1615. szám.

395—50.50

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

23—104.49

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

HIRDETÉSEK

A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

720/1905. szám.

569—3.2

Árlejtési hirdetmény.

A németécskai állami elemi iskolánál a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 79.888. számú leirata alapján engedélyezett átalakítási munkálatok biztosítása céljából az árlejtés 1905. évi június hó 29-ik napjának délelőtt 9 órájára Németécska községéhez kitézetik.

Felhivatnak vállalkozni kívánczók, hogy ezen 2591 korona 48 fillerre előirányzott munkálatok elvállalása végett a fenti határnapon és helyen jelenjenek meg.

Árlejtezni szándékozók az előirányzott összegnek 5%-át bantpénzül az árlejtés megkezdése előtt letenni tartoznak.

Az építkezésre vonatkozó műszaki művelet és feltételek Németécska község-házánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Németécskán, 1905. évi június hó 17-én.

Gössl Geyza, Kocsisan János,
jegyző. bíró.

342/1905. szám.

574—3.1

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott előjáróság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy 47/904. közs. bpt. 149/312/905. kgy. sz. alatt hozott határozat folytán a helybeli községi iskola átalakítása elrendeltetvén, felhivatnak mindazok, akik ezen munkálatot elvállalni szándékoznak, mikép a 3310 korona 58 fillérben megállapított munkaárnak 10%-át készpénzben vagy értékpapirban alólirott előjárásnál 1905. évi július hó 3-ának délelőtti 10 óráig, amikor is az erre vonatkozó árlejtés meg fog tartatni, mutassák be.

Munkatervezet a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Számoson, 1905. évi június hó 17-én.

Jovanov, Sztanyin Vászta,
jegyző. bíró h.

Bécsi utamból visszatérve, hol Josefa főhercegnő komornájától a

kézapolást

alaposan elsajátítottam, bátorkodom magamat a t. közönség figyelmébe ajánlani.

Tisztelettel

Deutsch Giza,

Jenő herceg-utca 642. (Daju-féle ház.)

(566—3.2)

Torontálvármegye zombolyai járás főszolgabírájától.

4106. szám 1905.

576—3.1

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben lévő évi 720 korona fizetés és 80 korona lakbérrel javadalmazott Német-Czernya községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A jegyzői oklevéllel, születési anyakönyvi kivonattal, erkölcsi bizonyítvánnyal és az eddigi alkalmaztatást feltüntető bizonyítvánnyal felszerelt kérvények folyó évi július hó 10-éig nyújtandók be hivatalomhoz, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Zombolya, 1905. évi június hó 17-én.

Fóris József,
főszolgabíró.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529—x.13

2642. tkvi szám. 1905.

575—1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. bíróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Grosz Mihály tomaseváci lakos javára 177 kor. 72 fillér tőke, 64 kor. 75 fillér már megállapított, 17 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: 60. t. c. 144. §-a alapján a 146. és 156. §-a értelmében kk. Vucsevics Mita tomaseváci lakos ellen az ezen kir. bíróság területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 1977. számú tkvben foglalt:

I. dülő 3. hrsz. 3 hold 1458 ²/₆ □-öl szántónak a kk. Vucsevics Mita nevében álló ¹/₄ részére 383 korona.

A tomaseváci 2033. sz. tkvben felvett: II. dülő 5. hrsz. 1 hold 800 □-öl szántónak kk. Vucsevics Mita nevében álló ¹/₁₆ részére 149 korona;

III. dülő 3. hrsz. 1 hold 800 □-öl szántónak ¹/₁₆ részére 147 korona.

A tomaseváci 2080. sz. tkvben felvett: I. dülő 3. hrsz. 1 hold szántóra egészben 356 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác község-házában 1905. évi július hó 1-ső napjának d. e. 9 órájkor fog megtartatni a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Tomasevác községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Perlaszon, 1905. évi március hó 22-én, a kir. járásbíró s mint tkvi hatóságnál.

Tóth,
kir. járásbíró.